Prifysgol Wrecsam
Wrexham University

MANAGEMENT HEADER			
Adran	Cynllunio Strategol a Gweinyddu Myfyrwyr		
Awdur	Elen Mai Nefydd		
Awdurdodwyd gan:	Bwrdd Academaidd		
Gweithredu gan:	Pennaeth Datblygu Darpariaeth Cymraeg; Cynllunio a Strategaeth, Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol		
Cyfeiriad Strategaeth:	STSPSA2223011		
Strategaeth wedi'i Disodli:	NA		
Fersiwn rhif:	1	**Pwyllgor Cymeradwyo:**	PDAA Bwrdd Academaidd
Dyddiad cymeradwyo:	09.11.22	**Rhif munud:**	22.036
Statws:	Cymeradwywyd	**Dyddiad Gweithredu:**	Tach 22
Cyfnod Cymeradwyo:	3 mlynedd	**Dyddiad Adolygu:**	Tach 25
Asesiad cydraddoldeb wedi ei gario allan i helpu i ddiogleu rhag gwahaniaethu a hyrwyddo cydraddoldeb.			x
Rwyf wedi ystyried effaith y Polisi/Strategaeth/Gweithdrefn (dileer fel y bo'n briodol) ar y Gymraeg a'r ddarpariaeth Gymraeg yn y Brifysgol.			x

Strategaeth Academaidd Cyfrwng Cymraeg

Pwrpas allweddol y Strategaeth

Pwrpas allweddol y strategaeth yma yw cynyddu a gwella darpariaeth academaidd a dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg ym Mhrifysgol Wrecsam. Byddwn yn mynd i'r afael ar y cyd â staff, myfyrwyr a chyrff nad ydynt yn brifysgolion sydd wedi'u lleoli yng Nghymru, a chyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol fel partner allweddol. Mae'r strategaeth yn seiliedig ar yr egwyddorion bod y Gymraeg yn cael ei thrin yn gyfartal[1] a'n bod wedi ymrwymo i greu diwylliant dwyieithog ymhlith ein staff a'n myfyrwyr a chynnig cyfleoedd i lwyddo drwy'r Gymraeg.

Aliniad i Strategaeth &Gweledigaeth Prifysgol Wrecsam a Strategaeth ar gyfer Cefnogi Dysgu a Chyflawniad Myfyrwyr (SSSLA) a Strategaethau Ategol eraill.

[1] Gweithredu ar egwyddor graidd Mesurau'r Gymraeg 2011, sef y dylid trin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail cydraddoldeb, gan roi statws a dilysrwydd cyfartal i'r ddwy iaith https://www.legislation.gov.uk/cy/mwa/2011/1/contents/enacted

Mae'r strategaeth hon yn cyd-fynd yn uniongyrchol â Gweledigaeth a Strategaeth y Brifysgol, gan ganolbwyntio ar:

Addysgu sy'n Ysbrydoli:
Galluogi dysgu ysbrydoledig trwy addysgu rhagorol, gan ddarparu cyfleoedd i'n myfyrwyr ffynnu fel dinasyddion byd-eang iach , gweithgar a chyfrifol. Mae'n rhaid i ddarpariaeth addysgu o'r fath gynnwys addysgu a dysgu cyfrwng Cymraeg, a bydd y strategaeth cyfrwng Cymraeg hon yn cefnogi'r SSSLA yn uniongyrchol i wella'r ddarpariaeth academaidd ym Mhrifysgol Wrecsam.

Strwythur sy'n Cynnal:
Darparu gwasanaethu a seilwaith gweithredu sy'n cefnogi pob rhan o'r strategaeth; darparu rhagoriaeth drwy bobl, lleoedd ac adnoddau. Bydd y strategaeth hon yn cryfhau ac yn cefnogi'r seilwaith academaidd a phroffesiynol i alluogi gwell darpariaeth cyfrwng Cymraeg.

Cyflwyniad a Chyd-destun

Mae'r Strategaeth Academaidd Cyfrwng Cymraeg a'r cynllun gweithredu wedi'u cynllunio i ddiwallu anghenion myfyrwyr a staff Cymraeg Prifysgol Wrecsam a galw cynyddol am ddarpariaeth addysg Gymraeg a dwyieithog yn y sector Addysg Uwch.

Rydym yn cydnabod bod diffyg wedi bod yn nifer y myfyrwyr sy'n dewis dilyn eu hastudiaethau drwy gyfrwng y Gymraeg, ac rydym wedi gweld y niferoedd yn disgyn yn sgil y pandemig. Mae Cynllun Academaidd Addysg Uwch newydd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn canolbwyntio ar ddiogelu'r cyfleoedd pellach i fyfyrwyr astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Gweithredir hyn drwy gynnig dewis ehangach o bynciau drwy gyfrwng y Gymraeg, cyfleoedd astudio i'w datblygu y tu hwnt i ddarpariaeth israddedig draddodiadol, e.e. astudiaethau ôl-raddedig a lefel sylfaen. Nod y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yw cynyddu niferoedd y myfyrwyr sy'n astudio drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol hefyd yn cydnabod, oherwydd y pandemig, bod profiadau dysgu newydd wedi datblygu a chyfleoedd i gydweithio gan ddefnyddio technoleg. Mae'r newidiadau diweddar hyn yn mynd law yn llaw ag egwyddorion y Fframwaith Dysgu Gweithredol (**ALF**) ym Mhrifysgol Wrecsam lle mae ei hegwyddorion yn gorwedd mewn sicrhau'r hyblygrwydd gorau posibl ym mhob agwedd ar addysgu, dysgu ac asesu a chynnig cyfle i fyfyrwyr a staff gydweithio mewn amgylchedd pedagogaidd dwyieithog hybrid.

Ffactorau allanol

Mae Prifysgol Wrecsam yn mabwysiadu'r egwyddorion sy'n sail i waith y canlynol:

1. Comisiynydd y Gymraeg

Mae Prifysgol Wrecsam wedi ymrwymo i Safonau'r iaith Gymraeg, a ddaeth i rym yn 2017.[2] Mae'r safonau hyn yn galluogi datblygiad sylweddol yn narpariaeth gwasanaethau wyneb-yn-wyneb blaen-tŷ a gohebiaeth yn ogystal â hawliau staff, myfyrwyr ac ymwelwyr i dderbyn gwasanaethau trwy'r Gymraeg.

2. Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol/Y Ganolfan Ddysgu Gymraeg Genedlaethol

Dros y blynyddoedd mae Prifysgol Wrecsam wedi cynnal perthynas a phartneriaeth ragorol gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a'r Ganolfan Ddysgu Gymraeg Genedlaethol. Mae hyn yn ein galluogi i ddarparu darpariaeth a chyfleoedd hyfforddi i'n staff a'n myfyrwyr. Disgwylir i'r partneriaethau hyn gryfhau dros y tair blynedd nesaf wrth i ddarpariaeth a chyfleoedd gynyddu ar draws y Brifysgol.

3. Llywodraeth Cymru

Dywedodd Llywodraeth Cymru yn Ionawr 2022 y byddai pecyn o £46 miliwn ar gael i gefnogi'r Gymraeg mewn addysg ôl-16 yng Nghymru drwy'r rhaglen Adfywio a Diwygio sy'n canolbwyntio ar alluogi myfyrwyr Cymru i gyrraedd eu potensial. Trwy hefyd fynd i'r afael â thargedau Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru[3] a nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru (2015)[4]

Blaenoriaethau

1. Adolygu ein darpariaeth cyfrwng Cymraeg a nodi meysydd blaenoriaeth i'w datblygu a'u cefnogi.
2. Cynyddu nifer y cyfleoedd dysgu i fyfyrwyr astudio drwy'r Gymraeg ac amddiffyn yr hawl i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.
3. Gwella'r gefnogaeth a'r adnoddau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael i staff a myfyrwyr yn eu haddysgu a'u dysgu a chreu amgylchedd dysgu sy'n cydnabod ac yn annog cymuned academaidd ddwyieithog.

---

[2] https://wrexham.ac.uk/media/marketing/policies-and-documents/management/Cydymffurfio-a-Safonaur-Gymraeg-Canllawiau-Pryderon-a-Chwynion.pdf

[3] Cymraeg 2050 Miliwn o Siaradwyr, Llywodraeth Cymru https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2019-03/cymraeg-2050-strategaeth-y-gymraeg-v1-1.pdf

[4] Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol https://www.futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/

4. Creu graddedigion dwyieithog hyderus sy’n gallu gweithio’n broffesiynol trwy gyfrwng y ddwy iaith a helpu i greu gweithlu dwyieithog a chodi ymwybyddiaeth yr iaith i fyfyrwyr di-Gymraeg.
5. Gwella amlygrwydd a chyfraniad Prifysgol Wrecsam i'r agenda cenedlaethol o gynyddu darpariaeth academaidd cyfrwng Cymraeg.

Cynllun Gweithredu Cyfrwng Cymraeg

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	**Gweithredoedd Gweithredol**	**<u>Pwy sy'n arwain</u> a chyfranwyr ychwanegol**	**Mesurau i'w defnyddio**	**Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu**	**Comment**
Adolygu ein darpariaeth cyfrwng Cymraeg a nodi meysydd blaenoriaeth i'w datblygu a'u cefnogi.	1.1 Adolygiad blynyddol o ddarpariaeth o gyfleoedd Cymraeg i'w gyflwyno i'r Bwrdd Academaidd. 1.2 Adolygiad blynyddol o ddarpariaeth a chyfleoedd Cymraeg i'w gyflwyno i'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol 1.3 Ymgorffori adolygiad o ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg mewn rhaglenni newydd trwy ddigwyddiadau SHAPE, CREATE a digwyddiadau dilysu.	<u>Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg</u> <u>Pennaeth Strategol</u> <u>Adran Ansawdd</u>	Cymryd rhan ym mwrdd academiadd Prifysgol Wrecsam. Cymryd rhan ym mwrdd Academaidd y *Coleg Cymraeg Cenedlaethol.* Cymryd rhan yn nigwyddiadau SHAPE, CREATE a dilysu.	Cwblhawyd adolygiad a chynhyrchwyd adroddiad ar gyfer y Bwrdd Academaidd. Cwblhawyd adolygiad a chynhyrchwyd adroddiad ar gyfer Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Data ar gredydau cyfrwng Cymraeg i'w brosesu ganol Gorffennaf.	

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	**Gweithredoedd Gweithredol**	**Pwy sy'n arwain a chyfranwyr ychwanegol**	**Mesurau i'w defnyddio**	**Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu**	**Comment**
2. Cynyddu nifer y cyfleoedd dysgu i fyfyrwyr astudio drwy'r Gymraeg ac amddiffyn yr hawl i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.	2.1 Datblygu cyfleoedd newydd i gynnig credydau mewn darpariaeth Cymraeg. 2.2 Datblygu darpariaeth Gymraeg newydd â chredyd a di-gredyd i gyd-fynd â'r cwricwlwm a'i ategu. 2.3 Hyrwyddo cyfleon i fyfyrwyr. 2.4 Hyrwyddo cyfleon i ddarpar fyfyrwyr.	Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg. Deoniaid a Deoniaiad Cyswllt y cyfadrannau.	Sefydlu llwybrau newydd megis modiwlau Cymraeg yn y Gweithle a hyd at 20 credyd mewn nifer dethol o raglenni erbyn 2023. Gweithio gydag academyddion i ddatblygu fersiynau Cymraeg o fodiwlau o fewn rhaglenni gradd a defnyddio darpariaeth ac adnoddau ddysgu cydweithredol i gynyddu'r ddarpariaeth yn fewnol.	10 @ 20 credyd. Rhaglenni gradd megis y Gyfraith, Therapi Galwedigaethol a Therapi iaith a Lleferydd i ddatblygu darpariaeth 40 credyd erbyn 2023. Cyflwyniad i'r Gymraeg – cyfleoedd a darpariaeth i gymryd lle yn ystod yr wythnos groeso. Staff ar raglenni i weithio	

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	Gweithredoedd Gweithredol	Pwy sy'n arwain a chyfranwyr ychwanegol	Mesurau i'w defnyddio	Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu	Comment
		Marchnata, Cyfathrebu a Recriwtio.	Hyrwyddo cyfleoedd Cymraeg i'n myfyrwyr presennol drwy hyrwyddo llwybrau Cymraeg yn y Gweithle, cyrsiau byr anwytho ar Moodle, Tystysgrif Sgiliau iaith y Coleg Cymraeg Cenedlaethol a phencampwyr iaith o fewn rhaglenni i ledaenu gwybodaeth am y Gymraeg ar ddechrau'r flwyddyn. Cefnogaeth i'r Gymraeg ym mhob Diwrnod Agored a noson agored ddwyieithog bwrpasol i'w chynnal. Presenoldeb Prifysgol Wrecsam yn	fel pencampwyr iaith o fewn rhaglenni penodol. Noson Agored ddwyieithog a phresenoldeb Prifysgol Wrecsam yn Eisteddfod yr Urdd a'r Eisteddfod Genedlaethol yn flynyddol.	

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	**Gweithredoedd Gweithredol**	**<u>Pwy sy'n arwain</u> a chyfranwyr ychwanegol**	**Mesurau i'w defnyddio**	**Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu**	**Comment**
			Eisteddfod yr Urdd a'r Eisteddfod Genedlaethol.		
Gwella'r gefnogaeth a'r adnoddau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael i staff a myfyrwyr yn eu haddysgu a'u dysgu a chreu amgylchedd dysgu sy'n cydnabod ac yn annog cymuned academaidd ddwyieithog.	2.5 Cynyddu cyfleoedd i staff a myfyrwyr ddysgu a datblygu eu sgiliau Cymraeg. 2.6 Datblygu adnoddau hygyrch i fyfyrwyr o ddeunyddiau dysgu Cymraeg. 2.7 Darparu mecanweithiau i alluogi cymorth i fyfyrwyr trwy gyfrwng y Gymraeg. 2.8 Sefydlu cangen fywiog o'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn PGW.	<u>Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg.</u> <u>Adran Cefnogaeth Myfyrwyr.</u>	Datblygu modiwlau a gweithgareddau dysgu Cymraeg ar gyfer myfyrwyr a staff, megis modiwlau Cymraeg yn y Gweithle, cymwysterau Cymraeg Gwaith a chynnal boreau Coffi a Chlonc. Y Gymraeg i'w chynnwys yn y broses anwytho staff newydd. Adnoddau iaith Gymraeg i'w bwydo i mewn i adran gyllideb y Ffurflen Cynnig Rhaglen Gychwynol (IPPF) ar gyfer yr holl raglenni	15 aelod o staff i ddilyn Cymraeg Gwaith. Pob aelod o staff newydd i gael ei gyflwyno i'r Gymraeg yn ystod y cyfnod anwytho. Bydd adnoddau ar gael ar mewn 25% o raglenni erbyn 2023. Gall 100% o fyfyrwyr dderbyn	

Cam Gweithredu **(Yn unol â'r strategaeth uchod)**	**Gweithredoedd Gweithredol**	**<u>Pwy sy'n arwain</u> a chyfranwyr ychwanegol**	**Mesurau i'w defnyddio**	**Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu**	**Comment**
			ar gyfer datblygu deunyddiau dwyieithog i academyddion. Darparu tiwtoriaid personol i fyfyrwyr Cymraeg eu hiaith a datblygu cyfleoedd cwnsela i fyfyrwyr trwy gyfrwng y Gymraeg. 4 cyfarfod Cangen i'w cynnal yn flynyddol.	tiwtor personol sy'n siarad Cymraeg. Rhaglen a dyddiadau 2022/2023 mewn lle.	
3. Creu graddedigion dwyieithog hyderus sy'n gallu gweithio'n broffesiynol trwy gyfrwng y ddwy iaith a helpu i greu gweithlu dwyieithog a chodi ymwybyddiaeth yr	3.1 Darparu modiwlau ar weithio yng Nghymru ac ar gyflogadwyedd drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog. Cyfleoedd o fewn rhaglenni astudio i fyfyrwyr gyflwyno a thrafod trwy	<u>Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg.</u> <u>Tiwtoriaid sesiynol ar gyfer Cymraeg yn y Gweithle</u>	Hyrwyddo modiwlau Cymraeg yn y Gweithle mewn sgyrsiau anwytho a chwrs byr Moodle. Hyrwyddo Tystysgrif Sgiliau Iaith y Coleg Cymraeg Cenedlaethol	20 myfyriwr ar fodiwlau Cymraeg yn y Gweithle. 15 o staff ar gymhwyster Cymraeg Gwaith.	

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	Gweithredoedd Gweithredol	Pwy sy'n arwain a chyfranwyr ychwanegol	Mesurau i'w defnyddio	Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu	Comment
iaith i fyfyrwyr di-Gymraeg.	gyfrwng y Gymraeg.	Deoniaid/Deoniaid Cyswllt & Arweinwyr rhaglenni Aelodau y tîm Datblygu Academaidd (ADT) Darpariaeth Gymraeg.	Datblygu cyfleoedd i fyfyrwyr chwilio am leoliadau gwaith yng Nghymru mewn lleoliad dwyieithog.	100% o fyfyrwyr yn medru gwneud cais am leoliad/brofiad gwaith yn y Gymraeg.	
5. Gwella amlygrwydd a chyfraniad Prifysgol Wrecsam i'r agenda cenedlaethol o gynyddu darpariaeth academaidd cyfrwng Cymraeg.	3.2 Cynrychiolaeth o PGW ar baneli pwnc Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. 3.3 Cynrychiolaeth o PGW ar Fwrdd Academaidd Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol 3.4 Cyfrannu'n weithredol at bolisïau a strategaethau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol.	Arweinyddion Rhaglen Aelodau Darpariaeth Gymraeg y Tîm Datblygu Academaidd (ADT) Pennaeth Darpariaeth	Presenoldeb arweinwyr rhaglen Prifysgol Wrecsam a darlithwyr ar baneli pwnc penodol y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg PGW i barhau ag aelodaeth ar Fwrdd	Cyfranogiad gan staff ar o leiaf 3 baneli pwnc y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Presenoldeb o 80% ar Fwrdd Academaidd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol.	

Cam Gweithredu (Yn unol â'r strategaeth uchod)	**Gweithredoedd Gweithredol**	**<u>Pwy sy'n arwain</u> a chyfranwyr ychwanegol**	**Mesurau i'w defnyddio**	**Targedau blynyddol ar gyfer camau gweithredu**	**Comment**
		<u>Academaidd Cymraeg</u>	Academaidd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Pennaeth Darpariaeth Academaidd Cymraeg PGW i barhau yn aelod o ar Grŵp Ymgynghorol y Coleg Cymraeg Cenedlaethol ac i barhau i gyfrannu at ddogfennau ymgynghori.	Ymateb o 100% ddogfennau ymgynghori.	